

Til lovforslag nr. L 144

Folketinget 2024-25

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 8. maj 2025

Betænkning

over

Forslag til lov om offentligt ansattes yringsfrihed

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Ændringsforslag

Socialistisk Folkepartis, Enhedslistens, Radikale Venstres og Alternativets medlemmer af udvalget har stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, LA, M, KF, DF, IA og SP) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (SF, EL, RV og ALT) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (DD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det under nr. 2 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil ved 2. behandling stemme imod ændringsforslag nr. 1, 3, 4 og 5.

Et *tredje mindretal* i udvalget (N) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget. Mindretallet vil ved 2. behandling redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag.

Borgernes Parti og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (SF, EL, RV og ALT):

Ny paragraf

1) Før paragraf 1 indsættes:

»§ 01. Loven har til formål at understøtte, at offentligt ansatte benytter deres yringsfrihed uden at frygte for negative ansættelsesretlige reaktioner.«

§§ 1-4 bliver herefter §§ 2-5.

[Tilføjelse af formålsbetemmelse]

Af et *mindretal* (SF, EL, RV og ALT), tiltrådt af et *mindretal* (DD):

Til § 1

2) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Ved offentligt ansatte i denne lov forstås endvidere ansatte i private virksomheder, der udfører opgaver på vegne af det offentlige i henhold til kontrakt, driftsoverenskomst eller anden bindende aftale, når arbejdet er finansieret af offentlige midler.«

[Udvidelse af lovens anvendelsesområde til at omfatte ansatte i private virksomheder, der udfører opgaver på vegne af det offentlige i henhold til kontrakt, driftsoverenskomst eller anden bindende aftale, når arbejdet er finansieret af offentlige midler]

Af et *mindretal* (SF, EL, RV og ALT):

Til § 2

3) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 01. Arbejdsgivere for offentligt ansatte efter § 1, stk. 3, skal ved ansættelsesstart og efterfølgende en gang årligt oplyse de nævnte ansatte om deres rettigheder efter denne lov.«

[Indførelse af oplysningspligt for arbejdsgivere om rammerne for offentligt ansattes yringsfrihed]

4) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 02. Hvis en offentligt ansat har fremsat en lovlig ytring, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at en negativ ansættelsesretlig reaktion ikke er begrundet i ytringen.«

[Indførelse af omvendt bevisbyrde i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed]

5) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 03. Hvis en offentligt ansat mødes med negative ansættelsesretlige reaktioner på grund af en lovlig ytring, er den ansatte berettiget til en økonomisk godtgørelse, som fastsættes under hensyn til den ansattes ansættelsestid og sagens øvrige omstændigheder, dog således at godtgørelsen udgør minimum 6 måneders løn.«

[Indførelse af regel om, at størrelsen på økonomisk godtgørelse fastsættes under hensyn til ansættelsestid og sagens øvrige omstændigheder og udgør minimum 6 måneders løn]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslaget indsættes en formålsbestemmelse som en ny § 1.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget foreslås det, at der indføres hjemmel til, at privatansatte, som udfører visse opgaver for det offentlige, omfattes af reglerne om offentligt ansattes ytringsfrihed. Forslaget indebærer, at de gældende regler for offentligt ansattes ytringsfrihed finder tilsvarende anvendelse for visse privatansatte. Sådanne privatansatte vil dermed i lovens forstand anses for at være offentligt ansatte. Med ændringsforslaget vil ansatte i private virksomheder, som udfører opgaver for det offentlige som f.eks. omsorgserhverv som ældrepleje, drift af bosteder m.v., som ellers varetages af det offentlige, opnå samme grad af ytringsfrihed som offentligt ansatte. Ved »privatansatte« forstår ansatte ved institutioner, foreninger og selskaber m.v., der er organiseret på privatretligt grundlag, og som udøver virksomhed, der kan sidestilles med den, som sædvanligvis udøves af forvaltningsmyndigheder, f.eks. ældrepleje eller drift af bosteder m.v.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget foreslås det, at arbejdsgivere for ansatte omfattet af det foreslåede § 1, stk. 3, ved ansættelsesstart og efterfølgende en gang årligt skal oplyse de ansatte om deres rettigheder efter lov om offentligt ansattes ytringsfrihed. Dette indebærer, at der indføres en pligt for arbejdsgivere ved offentlige myndigheder, institutioner m.v. til ved ansættelsesstart og som minimum en gang årligt at orientere offentligt ansatte om rammerne for offentligt ansattes ytringsfrihed. Denne forpligtelse vil f.eks. kunne gennemføres ved at orientere om indholdet af lov om offentligt ansattes ytringsfrihed i introduktionsmateriale og personalepolitikker samt løbende via interne og eksterne kurser. Der vil desuden kunne henvises til Justitsministeriets vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Til nr. 4

Med ændringsforslaget foreslås det at indføre en regel om omvendt bevisbyrde i sager om offentligt ansattes

ytringsfrihed. Bevisbyrdereglen indebærer, at det påhviler arbejdsgiveren at godtgøre, at en negativ ansættelsesretlig reaktion ikke er begrundet i den offentligt ansattes lovlige ytring, dvs. en ytring, som er fremsat på egne vegne, og som ikke er omfattet af de begrænsninger af offentligt ansattes ytringsfrihed, som følger af de foreslåede § 2, stk. 2, nr. 1-4.

Til nr. 5

Med ændringsforslaget foreslås det, at der indføres en særlig regel om størrelsen på økonomisk godtgørelse i sager om offentligt ansattes ytringsfrihed, hvorefter denne skal fastsættes under hensyn til den ansattes ansættelsestid og sagens øvrige omstændigheder, dog således at godtgørelsen udgør minimum 6 måneders løn. Dette indebærer, at hvis en offentligt ansat mødes med negative ansættelsesretlige reaktioner på grund af en lovlig ytring, vil den ansatte være berettiget til en økonomisk godtgørelse fra arbejdsgiveren. Den økonomiske godtgørelse vil skulle fastsættes, under hensyntagen til hvor længe den pågældende har været ansat, og sagens øvrige omstændigheder. Der fastsættes dog et minimumsbeløb for størrelsen på den økonomiske godtgørelse svarende til 6 måneders løn. Den foreslåede bestemmelse berører ikke øvrige gældende regler for godtgørelse til offentligt ansatte i tilfælde af uretmæssige sanktioner, der følger af lovgivningen, overenskomster og individuelle ansættelseskontrakter, herunder om beregningsgrundlaget for godtgørelse og ansættelsestid, som fortsat vil finde anvendelse.

4. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. februar 2025 og var til 1. behandling den 25. marts 2025. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 18. december 2024 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 103. Den 26. februar 2025 sendte justitsministeren høringsvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 4 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 12 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenborg (S) Karin Gaardsted (S) Maria Durhuus (S) Gunvor Wibroe (S) Morten Klessen (S)
Lasse Haugaard Pedersen (S) Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Lars Christian Lilleholt (V)
Jan E. Jørgensen (V) Henrik Rejnholt Andersen (M) Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (N)
Aaja Chemnitz (IA) Anna Falkenberg (SP) Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd.
Pernille Vermund (LA) Mai Mercado (KF) nfmd. Per Larsen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Mette Thiesen (DF)
Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Mads Olsen (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV)
Helene Brydensholt (ALT)

Borgernes Parti og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Borgernes Parti – Lars Boje Mathiesen (BP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Naleraq (N)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	12	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5
Dansk Folkeparti (DF)	7		